

Papers de Sostenibilitat

Núm. **3** - 2002

Estratègia de la Unió Europea per a un Desenvolupament Sostenible

Generalitat de Catalunya
**Consell Assessor per al
Desenvolupament Sostenible**

Papers de Sostenibilitat

Núm. **3** - 2002

Estratègia de la Unió Europea per a un Desenvolupament Sostenible

**Document aprovat al
Consell Europeu de Göteborg
(15-16 de juny de 2001)**

Generalitat de Catalunya
**Consell Assessor per al
Desenvolupament Sostenible**

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP:

Estratègia de la Unió Europea per a un desenvolupament sostenible : document aprovat al Consell Europeu de Göteborg (15-16 de juny de 2001). - (Papers de sostenibilitat ; 3)
I. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (Catalunya) II. Consejo de la Unión Europea III. Col·lecció: Papers de sostenibilitat (Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (Catalunya)) ; 3
1. Desenvolupament sostenible - Unió Europea, Països de la 504:330.35(4-6)

Publicat originalment en anglès amb el títol *European Union Sustainable Development Strategy* per l'Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europees, 2 rue Mercier, Luxemburg, 2001 per la Comissió de les Comunitats Europees.

© Comunitats Europees, 2001

La present traducció, el pròleg i la introducció © Generalitat de Catalunya, 2002

La responsabilitat de la traducció al català de l'edició original en anglès correspon exclusivament a la Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS)
<http://www.cat-sostenible.org>
Octubre de 2002

Tiratge: 500 exemplars

Disseny i producció gràfica: Fotogravats Barcino

DL: B-42321-2002

Aquesta publicació ha estat realitzada amb paper ecològic 100% (lliure de clor) estucat mat de 135 g i les cobertes en paper ecològic (lliure de clor) estucat mat de 250 g.

Sumari

Pròleg	5
Introducció	7
I. Cap a una Europa sostenible	13
II. Crear les condicions per al desenvolupament sostenible: aconseguir les nostres ambicions	19
III. Objectius i fites a llarg termini: determinar les prioritats per a l'acció	27
IV. Aplicació de l'estratègia i avaluació dels progressos: passos després del Consell Europeu de Göteborg	33
Annex 1: Fites de l'estratègia de Lisboa en l'àmbit de la política social	37

Pròleg

La publicació que teniu a les mans és el tercer volum de la col·lecció Papers de Sostenibilitat, una línia editorial del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) que volem posar a disposició de tothom qui estigui interessat en conèixer amb més profunditat tot el que significa i implica el concepte de desenvolupament sostenible.

Es tracta de la traducció catalana de l'Estratègia de la Unió Europea per a un Desenvolupament Sostenible, que va ser aprovada al Consell Europeu celebrat a Göteborg els dies 15 i 16 de juny de 2001. Un mes abans de la seva aprovació -el dia 15 de maig, concretament- el president de la Comissió Europea, el Sr. Romano Prodi, va pronunciar aquestes paraules davant del ple del Parlament Europeu:

"El desenvolupament sostenible no és una elecció. És un imperatiu. Hem de fer tot el que sigui possible, encara que això impliqui fer certs sacrificis durant el període de canvi i transició. El que està en joc és el fet de deixar un món més habitable per als nostres fills, néts i per a les generacions futures, amb una societat més justa i un medi més net i saludable. Aquest és un deure en el que no podem fallar".

Efectivament, com va dir Prodi, ens trobem en un procés de transició vers un model de desenvolupament sostenible, que ha de permetre conjugar el creixement econòmic, el desenvolupament del capital humà i una millora de la qualitat ambiental a escala global, regional i local. És un repte -i, com a tal, una oportunitat- per canviar la nostra relació amb l'entorn i amb la resta d'habitants del planeta, a partir d'una nova ètica -l'ètica de la sostenibilitat- basada en valors com el de la solidaritat entre països pobres i països rics i entre generacions.

Enguany s'han complert els 10 anys de la Cimera de Rio de Janeiro (juny de 1992), on es va posar la base per aquest nou model desenvolupament. Després de tot aquest període, es un bon moment per fer un balanç i una reflexió sobre els avanços -i en alguns casos retrocessos- que s'han fet en aquest àmbit. Aquest és el balanç que s'ha fet a la ciutat sud-africana de Johannesburg entre els dies 26 d'agost i 4 de setembre de 2002, on s'ha presentat aquesta estratègia que presentem publicada en català.

Esperem que, en els propers anys, les institucions comunitàries i els Estats membres de la Unió Europea procedeixin a desenvolupar amb èxit les línies estratègiques que es defineixen en aquest document, amb l'objectiu -i el desig- de fer una Unió molt més sostenible a nivell econòmic, social i ambiental.

Finalment, voldria agrair a la Comissió Europea l'autorització per editar la versió catalana d'aquesta estratègia, així com la col·laboració del Patronat Català Pro Europa en l'elaboració del text que introdueix la publicació. Esperem que aquesta sigui una mostra -molt petita, és clar- de la col·laboració institucional que és necessària per avançar cap a un model de desenvolupament més sostenible.

Gabriel Ferraté i Pascual

President del Consell Assessor per al
Desenvolupament Sostenible de Catalunya

Introducció

El mes de desembre de 2001, el Consell Europeu d'Helsinki va encarregar a la Comissió Europea l'elaboració d'una estratègia, amb un enfocament a llarg termini, que integrés les polítiques de desenvolupament sostenible des del punt de vista econòmic, social i ambiental.

Com a resultat d'aquesta demanda, el 15 de maig de 2001, la Comissió Europea va presentar la comunicació "*Desenvolupament sostenible a Europa per a un món millor: Estratègia de la Unió Europea per a un desenvolupament sostenible*", la qual va ser aprovada posteriorment al Consell Europeu de Göteborg (15-16 de juny de 2001).

Aquesta estratègia afegeix una tercera dimensió -l'ambiental- al procés de Lisboa i, sobretot, reconeix que aquest model de desenvolupament (sostenible) és un objectiu prioritari de la Unió Europea (d'ara endavant UE) i que, per aquest motiu, ha de ser considerat en la formulació de les diferents polítiques sectorials.

D'altra banda, l'estratègia també estableix les principals amenaces per al desenvolupament sostenible a la UE, que són les següents:

- **Les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle**, amb un origen antròpic, que estan contribuint a un procés d'escalfament global del planeta.
- **Les amenaces a la seguretat alimentària**, que s'han incrementat darrerament (aparició de noves soques resistents als antibiòtics en algunes malalties i possibilitat que molts productes químics que s'utilitzen actualment tinguin efectes a llarg termini).
- La situació de **pobresa** en la qual viu un de cada sis europeus. La pobresa i l'exclusió social tenen efectes directes molt greus per a les persones.
- **L'envelliment de la població**, que amenaça el ritme del creixement econòmic i, també, la qualitat i sostenibilitat financera dels règims de pensions i de sanitat pública.
- **La pèrdua de la biodiversitat**, que s'ha accelerat en les darreres dècades.

¹European Commission (2001): Communication from the Commission. A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development. COM(2001)264 final.

- El volum de **residus**, que creix de forma constant.
- L'**erosió del sòl**, que afecta significativament algunes regions rurals.
- **La congestió del transport**, que ha augmentat ràpidament i afecta sobretot les zones urbanes, i els **desequilibris regionals** que encara existeixen en si de la UE.

El document estableix que la resolució de tots aquests problemes ambientals requereix d'una actuació urgent, un lideratge polític amb compromisos clars, un nou enfocament en la formulació de polítiques, una àmplia participació i una responsabilitat internacional. Per fer front a aquests reptes, la Comissió estructura la seva estratègia en tres parts :

1. Propostes i recomanacions transversals per millorar l'eficàcia de l'actuació política i crear les condicions necessàries per al desenvolupament sostenible.

Segons estableix l'estratègia, les polítiques de la UE i dels estats necessiten una nova orientació. En aquest sentit, la Comissió proposa diferents actuacions:

- Millorar la coherència de l'actuació política, de manera que el desenvolupament sostenible sigui la principal preocupació de totes les polítiques comunes.
- Establir preus reals que incloguin el cost de la contaminació i que influeixin en les actituds de les persones i les empreses. D'aquesta manera, s'haurien de suprimir les subvencions que fomentin l'ús innecessari de recursos naturals.
- Fomentar les inversions en ciència i tecnologia.
- Millorar el diàleg amb els ciutadans i les empreses per tal d'estimular un canvi significatiu de comportaments.

2. Objectius a llarg termini: determinar les prioritats per a l'acció.

Més enllà de la lluita contra la pobresa, l'exclusió social i l'impacte econòmic i social de l'envelliment de la població, que ja es van abordar en el Consell Europeu de Lisboa -i formen part de l'estratègia de la UE per al desenvolupament sostenible-, el document se centra específicament en els quatre gran àmbits d'actuació següents:

a) Limitar el canvi climàtic i augmentar l'ús de les energies netes.

L'objectiu prioritari de la Unió Europea en aquest àmbit és complir amb el compromís de Kyoto i encoratjar els altres estats industrialitzats que avancin decididament vers el seu compliment. Anant una mica més enllà, la UE es proposa reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle en una mitjana de l'1% anual respecte els nivells de l'any 1990, fins a l'any 2020.

Entre les altres mesures que es preveu adoptar destaquen:

- L'eliminació progressiva de les subvencions a la producció i al consum de combustibles fòssils abans de l'any 2010.
- L'adopció d'una directiva sobre la fiscalitat de l'energia l'any 2002.
- L'adopció d'un sistema europeu de permisos negociables de CO2 per a l'any 2005.
- La promoció de combustibles alternatius, inclosos els biocombustibles.
- L'adopció de mesures a favor de l'eficiència energètica.
- El suport a la recerca i el desenvolupament de tecnologies energètiques netes i segures.

b) Respondre a les amenaces a la salut pública.

En aquest àmbit, els objectius principals que es planteja l'estratègia són:

- La garantia d'una alimentació segura i de qualitat, concretada en la creació d'una Autoritat Alimentària Europea.
- Una utilització dels productes químics que no suposi cap amenaça per a la salut pública.
- La resolució dels problemes relacionats amb determinades malalties infeccioses i la resistència als antibiòtics.

c) Gestionar de manera més responsable els recursos naturals.

En aquest àmbit els objectius principals que es planteja l'estratègia són:

- La desvinculació del creixement econòmic de l'ús de recursos i la generació de residus.
- La protecció i recuperació dels hàbitats i sistemes naturals i l'aturada de procés actual de pèrdua de la biodiversitat.
- La millora de la gestió de la pesca i l'estat dels ecosistemes marins.

d) Millorar el sistema de transport i l'ordenació territorial.

En aquest àmbit, l'estratègia té com a objectius principals:

- Desvincular el creixement del transport del creixement del Producte Interior Brut per tal de reduir la congestió i altres efectes col·laterals negatius del transport.
- Aconseguir una transferència en l'ús del transport de la carretera al ferrocarril, al transport navegable i al transport públic de passatgers.
- Fomentar un desenvolupament regional més equilibrat i mantenir la viabilitat de les comunitats rurals i urbanes.

3. Aplicació de l'estratègia i avaluació dels progressos després del Consell Europeu de Göteborg.

En cada sessió dels Consells Europeus de primavera, la Comissió haurà d'informar dels progressos en l'aplicació de l'estratègia, a través d'un informe de síntesi (basat en el seguiment d'un nombre reduït d'indicadors proposats per aquesta institució).

D'altra banda, per incrementar la coherència de l'actuació comunitària, cal que el Consell de Ministres i el Parlament Europeu revisin els seus mètodes de treball. En aquest mateix àmbit institucional, la Comissió crearà una "Taula Rodona" sobre desenvolupament sostenible, integrada per uns deu experts independents, que assessoraran el President de la Comissió en l'elaboració de l'informe de síntesi que haurà de presentar-se en els Consells de primavera.

Finalment, s'ha establert que l'estratègia de la UE per al desenvolupament sostenible s'analitzarà a fons a l'inici de cada mandat de la Comissió. Així mateix, aquesta institució organitzarà, a partir de 2002, un Fòrum que es reunirà dos cops l'any per avaluar els progressos assolits en l'aplicació de l'estratègia de la UE per al desenvolupament sostenible.

COMUNICACIÓ DE LA COMISSIÓ

**Desenvolupament sostenible a Europa per a un món millor:
Estratègia de la Unió Europea per a un desenvolupament sostenible
(Proposta de la Comissió al Consell Europeu de Göteborg)**

I. Cap a una Europa sostenible

"El desenvolupament sostenible és aquell que satisfà les necessitats actuals sense posar en perill la capacitat de les generacions futures de satisfer les pròpies necessitats."-Comissió Mundial per al Desenvolupament del Medi Ambient ("Comissió Brundtland"), 1987

En la seva reunió d'Hèlsinki de desembre de 1999, el Consell Europeu va convidar la Comissió Europea a "elaborar una proposta d'estratègia a llarg termini que integri polítiques de desenvolupament sostenible des del punt de vista econòmic, social i ecològic, i que haurà de presentar-se al Consell Europeu al juny de 2001". El present document constitueix una resposta a l'esmentada invitació i es basa en el document de consulta que els serveis de la Comissió van presentar al març, així com en les nombroses respostes que va suscitar.

El desenvolupament sostenible és un objectiu d'abast mundial. La Unió Europea ha d'exercir un paper fonamental per aconseguir-lo, tant a Europa com a escala mundial, la qual cosa requerirà una àmplia acció internacional. Per aconseguir aquesta responsabilitat, la Unió Europea i els altres signataris de la "Declaració de Rio" de les Nacions Unides (1992) es van comprometre, en la 19a sessió especial de l'Assemblea General de les Nacions Unides de 1997, a elaborar estratègies en aquest sentit per a la Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible de 2002. Aquesta estratègia és part dels preparatius de la Unió Europea davant de l'esmentada cimera.

El desenvolupament sostenible hauria de considerar-se un objectiu global - Comissió Brundtland

Una visió més àmplia a llarg termini

Fa poc més d'un any, a Lisboa, el Consell Europeu va definir un nou objectiu estratègic per a la Unió: "convertir-se en l'economia del coneixement més competitiva i dinàmica del món, capaç d'un creixement econòmic sostenible amb més i millor ocupació i una major cohesió social". El Consell Europeu d'Estocolm va decidir que l'estratègia de la Unió Europea per a un desenvolupament sostenible ha de completar aquest compromís polític, i basar-s'hi, incloent una dimensió ambiental.

Completar i consolidar l'estratègia de Lisboa

Es reconeix així que, a llarg termini, **el creixement econòmic, la cohesió social i la protecció del medi ambient han d'anar plegats.**

El desenvolupament sostenible ofereix a la Unió Europea una **visió positiva, a llarg termini**, d'una societat més pròspera i justa i que promet un medi ambient més net, segur i sa -una societat que permet una major qualitat de vida, per a nosaltres, per als nostres fills i per als nostres néts. Per aconseguir-ho, cal que el creixement econòmic doni suport al progrés social i respecti el medi ambient, que la política social sustenti els resultats econòmics i que la política ambiental sigui rendible.

*Una visió positiva
per al futur*

Desvincular el deteriorament ambiental i el consum de recursos del desenvolupament econòmic i social requereix una reorientació profunda de les inversions públiques i privades cap a noves tecnologies respectuoses amb el medi ambient. L'estratègia per a un desenvolupament sostenible hauria de ser un **catalitzador per als responsables polítics i l'opinió pública** en els pròxims anys, així com una força motriu per a la reforma institucional i els canvis en el comportament de les empreses i dels consumidors. **Uns objectius clars, estables i a llarg termini** crearan les expectatives i condicions necessàries perquè les empreses inverteixin amb confiança en solucions innovadores i creïn nous llocs de treball d'alta qualitat.

*Una estratègia que
incentivi les inversions
a llarg termini*

Per plasmar aquesta visió ambiciosa en actes polítics concrets, la Comissió proposa una **estratègia centrada en un nombre limitat de problemes que suposin amenaces greus o irreversibles** per al benestar futur de la societat europea:

*Centrar-se
en les amenaces
més urgents*

Principals amenaces al desenvolupament sostenible

- Les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle produïdes per l'activitat humana estan provocant un **escalfament global**. És probable que el canvi climàtic generi més episodis meteorològics extrems (huracans, inundacions), amb serioses implicacions per a les infraestructures, la propietat privada, la salut i la natura.
- Hi ha un perill greu per a la salut pública a causa de nous **ceps resistents als antibiòtics en algunes malalties** i la possibilitat que els **milers de productes químics que s'utilitzen actualment tinguin efectes a més llarg termini**; les amenaces a la seguretat **alimentària** creixen de forma preocupant.
- Un de cada sis europeus viu en situació de **pobresa**. La pobresa i l'exclusió social tenen efectes directes gravíssims per a les persones, que poden reflectir-se en una mala salut, suïcidis o desocupació de llarga durada. La càrrega de la pobresa recau de forma desproporcionada en les mares solteres i en les dones grans que viuen soles. De la mateixa manera, s'observa com la pobresa sovint persisteix en les famílies durant diverses generacions.
- Encara que, òbviament, cal alegrar-se de l'increment que ha experimentat l'esperança de vida de la població, si això es combina amb un índex de natalitat baix, l'envelliment de la població consegüent amenaça el ritme del creixement econòmic, així com la qualitat i la sostenibilitat financera del sistema de pensions i la sanitat pública. En el període 2000-2040, aquestes despeses podrien augmentar fins a assolir un 8% del PIB en molts estats membres.
- A Europa, la **pèrdua de biodiversitat** s'ha accelerat de forma dràstica en les últimes dècades. Les poblacions de peixos en les aigües europees estan a prop del col·lapse. El **volum de residu** continua creixent a un ritme superior al del PIB. L'erosió i la pèrdua de fertilitat del sòl comprometen la viabilitat d'algunes àrees rurals.
- La **congestió del trànsit** ha augmentat ràpidament i està arribant a la paralització del transport. Això afecta principalment les zones urbanes, que també es veuen afectades per problemes de degradació dels barris cèntrics, l'expansió de l'extraradi i l'existència de bosses de pobresa i situacions d'exclusió social. Els **desequilibris regionals** existents en l'àmbit de la Unió Europea continuen sent un problema preocupant.

Molt poques d'aquestes tendències insostenibles són noves. S'han intentat resoldre aquests problemes des de diversos nivells de govern i des de la societat. Diverses iniciatives, com l'Agenda 21 local, han demostrat ser eficaces a l'hora d'aconseguir un consens per al canvi a escala local. No obstant això, fins ara aquests esforços només han assolit un èxit limitat, ja que resulta molt difícil canviar les polítiques establertes i les pautes de comportament adquirides, així com aportar respostes conjuntes de forma coordinada. Per tant, per contrarestar aquestes tendències insostenibles i avançar vers el desenvolupament sostenible, cal: una **actuació urgent**; un lideratge **polític**, amb compromisos clars i una perspectiva a llarg termini; un **enfocament nou en la formulació de polítiques**; una **participació** àmplia; i una conscienciació sobre la pròpia **responsabilitat a escala internacional**.

- **Cal una actuació urgent.** Ha arribat el moment d'afrontar els reptes que planteja la sostenibilitat. Moltes de les tendències que amenacen el desenvolupament sostenible són conseqüència d'opcions escollides en el passat en matèria de tecnologies de producció, usos del sòl i inversions en infraestructures, que difícilment poden invertir-se en un període de temps reduït. Si bé és cert que els principals efectes de la pèrdua de biodiversitat, de la resistència creixent als antibiòtics o del canvi climàtic pot ser que no es manifestin fins d'aquí a molts anys, quan ho facin pot resultar impossible o molt costós resoldre'ls.
- **És essencial el lideratge polític.** Caldrà una comunicació política sòlida per realitzar els canvis que requereix el desenvolupament sostenible. Encara que no hi ha dubte que el desenvolupament sostenible serà beneficiós per al conjunt de la societat, pot donar lloc a un **joc difícil de concessions i compromisos** entre interessos contradictoris. Hem d'afrontar aquestes decisions amb sinceritat i honradesa. Els canvis en l'actuació política hauran de fer-se de forma justa i equilibrada, **i no es podrà permetre que els interessos sectorials prevalguin** sobre el benestar del conjunt de la societat.
- **Cal un nou enfocament en la formulació de polítiques.** Encara que la Unió Europea disposa d'una àmplia gamma de polítiques per tractar els aspectes econòmics, ambientals i socials de la sostenibilitat, la coordinació en la seva aplicació ha estat insuficient. **Molt sovint, les accions per assolir els objectius d'una determinada política impedeixen avançar en altres**, mentre que les solucions a alguns problemes estan a les mans de responsables polítics d'altres sectors

No actuar pot resultar més car que no pas una actuació primerenca

Cal un lideratge polític per adoptar mesures contundents

Una actuació política basada en una visió coherent a llarg termini

o d'altres nivells de govern. Així s'expliquen moltes de les tendències insostenibles a llarg termini. La manca d'una perspectiva coherent a llarg termini implica una concentració excessiva en els costos a curt termini i una atenció insuficient a les solucions a llarg termini susceptibles de beneficiar totes les parts.

S'espera una contribució de tothom. És fonamental que la Unió Europea hi exerceixi un paper determinant

- **L'actuació ha de ser per part de tothom i a tots els nivells.** Molts dels canvis necessaris per refermar el desenvolupament sostenible només podran tenir èxit si es fan a escala comunitària. Hi ha exemples clars en els àmbits on la Comunitat té una competència jurídica exclusiva o en els quals la integració dels mercats europeus pot suposar la ineficàcia de les actuacions individuals dels estats membres. En altres casos, serà més convenient l'actuació dels governs nacionals, regionals o locals. En qualsevol cas, **si bé és cert que els poders públics han d'exercir un paper fonamental a l'hora de facilitar un marc clar i a llarg termini, al capdavant correspondrà als ciutadans i a les empreses** l'adopció dels canvis d'actitud i de tecnologia necessaris per avançar vers el desenvolupament sostenible.

Actuar a casa permetrà assumir el lideratge internacional

- **Un soci responsable en un món global.** Molts dels reptes de la sostenibilitat presenten una dimensió mundial i requereixen una resposta a escala global. El canvi climàtic i la biodiversitat en són dos exemples evidents. La Comissió creu que els països desenvolupats han de ser líders en el camí cap al desenvolupament sostenible i els demana que assumeixin les seves responsabilitats. La Comissió entén que la **Unió Europea hauria de començar per posar ordre a casa** seva per poder prendre el lideratge internacional i com a primer pas cap a la sostenibilitat mundial. Atès que la producció i el consum de la Unió Europea tenen impactes més enllà de les nostres fronteres, també hem de garantir que totes les nostres polítiques contribueixin a millorar les perspectives de desenvolupament sostenible a escala mundial.

Per respondre a aquests desafiaments, la Comissió proposa una estratègia comunitària en tres parts:

- 1) Una sèrie de **propostes i recomanacions transversals** a fi de millorar l'eficàcia de l'actuació política i crear les condicions per al desenvolupament sostenible. Això significa vetllar perquè les diferents polítiques es reforcin mútuament en lloc d'anar en direccions oposades.

- 2) Una sèrie d'objectius **primordials i mesures específiques** a escala comunitària per respondre als principals reptes que planteja el desenvolupament sostenible a Europa.
- 3) Un conjunt de mesures per **aplicar l'estratègia i examinar els avanços aconseguits**.

II. CREAR LES CONDICIONS PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: ACONSEGUIR LES NOSTRES AMBICIONS

*Han de
modificar-se les
polítiques
actuals*

Per avançar vers el desenvolupament sostenible, cal canviar la manera com es formulen i s'apliquen les polítiques públiques, tant a la Unió Europea com en els estats membres. Aquest exercici requereix un compromís clar al més alt nivell. En aquest capítol, es presenten diverses propostes destinades a donar respostes més eficaces als reptes que haurèm d'afrontar.

Millorar la coherència de l'actuació política

*Totes les polí-
tiques haurien
de ser jutjades
en funció de la
seva contribució
al desenvolupa-
ment sostenible*

El desenvolupament sostenible hauria de passar a ser l'objectiu central de tots els sectors i de totes les polítiques. Així doncs, caldria que els responsables polítics determinessin les possibles repercussions - positives o negatives- per als altres àmbits polítics i les tinguessin en compte. Una **avaluació detallada de tots els efectes** d'una proposta d'actuació política ha d'incloure estimacions sobre els seus impactes econòmics, ambientals i socials, tant dins com fora de la Unió Europea. Això haurà d'incloure, si escau, l'impacte que pugui tenir en relació a la igualtat entre sexes i la igualtat d'oportunitats. És especialment important determinar amb precisió els grups que portaran el pes del canvi perquè els responsables polítics puguin avaluar la necessitat de mesures que els facilitin l'adaptació. Les avaluacions haurien de realitzar-se de forma més coordinada i aprofitant l'experiència adquirida en diversos àmbits d'actuació política.

*Per això,
necessitem una
informació més
precisa,
especialment
per tenir en
compte els
riscos i les
incerteses*

Per avaluar les propostes de forma sistemàtica, cal una **informació més adequada**. Per exemple, encara no es comprèn perfectament el que suposa l'envelliment de la població, o les conseqüències per a la biodiversitat i la salut pública que poden tenir alguns tipus de contaminació ambiental o de productes químics (com els perturbadors endocrins). No obstant això, de conformitat amb el principi de precaució, la falta de coneixements no ha de ser una excusa per a la falta d'acció o una acció poc sospesada. Els riscos i la incertesa formen part de la vida. El paper de la ciència i la investigació és ajudar a determinar la natura dels riscos que correm, per donar-nos la base de les solucions i les decisions polítiques que convé adoptar. Els responsables polítics tenen l'obligació de gestionar els riscos amb eficàcia i explicar clarament al públic la seva naturalesa i magnitud.

Mesures

- La preocupació central de totes les polítiques haurà de ser el desenvolupament sostenible. En particular, les revisions futures de les Polítiques Comunes hauran d'examinar com contribuir de forma més positiva al desenvolupament sostenible.
- La revisió a mitjà termini (2002) de la Política Agrícola comuna haurà de recompensar la qualitat enfront de la quantitat: fomentar, per exemple, el sector de l'agricultura biològica i altres mètodes agraris més respectuosos envers el medi ambient. Així mateix, caldrà transferir recursos per afavorir el desenvolupament rural enfront del suport al mercat.
- L'objectiu de la Política Pesquera comuna haurà de ser el foment de la gestió sostenible dels recursos pesquers, tant a la Unió Europea com a escala internacional, així com la garantia d'una viabilitat a llarg termini del sector pesquer comunitari i la protecció dels ecosistemes marins.
- La Política de Transports comuna haurà de tractar el problema dels nivells creixents de congestió i contaminació i fomentar l'ús de modalitats de transport menys perjudicials per al medi ambient.
- Les Polítiques de Cohesió han de millorar la definició dels seus objectius a les regions menys afavorides i a les que pateixen problemes estructurals més aguts –com la degradació urbana i el declivi de l'economia rural– i dels grups socials més vulnerables a una exclusió social prolongada.
- Al desembre, amb motiu del Consell Europeu de Laeken, la Comissió presentarà un pla d'acció per millorar la reglamentació, amb uns mecanismes per garantir que totes les grans propostes legislatives incloguin **una avaluació dels possibles costos i beneficis (econòmics, ambientals i socials) de l'acció o falta d'acció, tant dins com fora de la Unió Europea**. El Consell i el Parlament hauran de modificar les propostes legislatives amb el mateix esperit.

Fixar preus reals que constitueixin un senyal per a les persones i les empreses

Els preus del mercat influeixen de forma determinant en el comportament de les persones i de les empreses. Amb una reforma del mercat destinada a aconseguir preus realistes, es crearan noves oportunitats comercials per desenvolupar productes i serveis que disminueixin la

Uns preus reals fomentaran els canvis en les actituds i en la tecnologia

pressió sobre el medi ambient i satisfacin les necessitats econòmiques i socials. En alguns casos, haurà de concedir-se finançament públic per serveis que no es prestarien sense, com ara serveis públics fonamentals en regions poc poblades. En general, es tractarà de **suprimir subvencions que fomenten l'ús innecessari de recursos naturals** i determinar el cost de la contaminació. En aquest sentit, el canvi en els preus suposa un incentiu permanent per al desenvolupament i l'ús de tecnologies i equips més segurs i menys contaminants -en molts casos, n'hi haurà prou per inclinar la balança a favor seu.

Mesura

- La Comissió donarà prioritat en les seves actuacions polítiques i propostes legislatives a plantejaments de mercat que suposin incentius en matèria de preus, sempre que permetin aconseguir els objectius socials i ambientals de forma flexible i rendible.

Inversions de futur en ciència i tecnologia

Són vitals els avanços en matèria de coneixement i tecnologia

La nostra prolongada prosperitat depèn de forma crucial dels avanços en matèria de coneixement i del progrés tecnològic. Sense aquestes inversions, l'adaptació al desenvolupament sostenible haurà d'aconseguir-se més aviat mitjançant canvis en les nostres pautes de consum. A través del foment de la innovació podran desenvolupar-se noves tecnologies que utilitzin menys recursos naturals, redueixin la contaminació o els riscos per a la salut i la seguretat i siguin menys cares que les seves antecessores. La Unió Europea i els estats membres han de **garantir que la legislació no dificulti la innovació** ni creï obstacles no comercials que impedeixin la difusió i l'ús de noves tecnologies.

El finançament públic de suport al canvi tecnològic per al desenvolupament sostenible haurà de centrar-se en la investigació fonamental i aplicada en tecnologies segures i respectuoses amb el medi ambient, en l'avaluació comparativa i en els projectes de demostració que permetin l'arrelament de noves tecnologies més segures i netes. Les polítiques de contractació pública –sempre que no es tracti d'encobrir pràctiques proteccionistes– constitueixen un mitjà addicional per accelerar la difusió de noves tecnologies. Una

"iniciativa de compra verda" del sector privat també podria augmentar l'ús de productes i serveis respectuosos amb el medi ambient.

Mesures

- La Comissió donarà prioritat en les seves actuacions polítiques i propostes legislatives a plantejaments de mercat que suposin incentius en matèria de preus, sempre que permetin aconseguir els objectius socials i ambientals de forma flexible i rendible.
- Sobre la base del document d'orientació que la Comissió publicarà en breu, els estats membres haurien d'analitzar com aprofitar millor la contractació pública per impulsar productes i serveis poc contaminants.
- La Comissió fomentarà les iniciatives del sector privat destinades a incorporar factors ambientals a les seves especificacions de compra.
- La Comissió invita a la indústria a determinar els obstacles que consideri més importants per al desenvolupament i l'ús generalitzat de les noves tecnologies en sectors com l'energia, el transport i les comunicacions.
- La Comunitat hauria de contribuir a crear, d'aquí a l'any 2008, una competència europea en matèria de vigilància global del medi ambient i la seguretat (GMES).

Millorar la comunicació i mobilitzar ciutadans i empreses

Encara que la ciència i l'assessorament científic constitueixen una contribució determinant en la presa de decisions polítiques, la confiança del públic en la seva objectivitat ha estat qüestionada com a conseqüència de les recents alarmes sanitàries, que han afectat tant animals com éssers humans. Hi ha la preocupació que les respostes polítiques s'hagin ajustat no tant a l'interès general de la societat, sinó a interessos sectorials més restringits. Aquesta sensació contribueix a generar un cert malestar social. Moltes persones consideren que la política és massa tecnocràtica i allunyada dels ciutadans i que està subjecta a massa interessos. Per contrarestar aquesta desconfiança creixent davant del sistema polític, convé que l'actuació política sigui més oberta.

Una formulació més oberta de les polítiques millorarà l'actuació i permetrà la participació de ciutadans i empreses

Un sistema polític obert també ha de permetre que es determinin clarament les solucions de compromís necessàries entre els interessos

contraposats i es prenguin decisions amb transparència. **Un diàleg previ, més sistemàtic** –especialment amb els representants dels consumidors, els interessos dels quals solen passar-se per alt– pot prolongar el temps necessari per elaborar una proposta política, però hauria de millorar la qualitat de la normativa adoptada i accelerar la seva aplicació. També haurien de tenir-se en compte les opinions exteriors a la Unió.

Perquè la població se senti veritablement partícip de l'objectiu del desenvolupament sostenible, també cal més transparència en la formulació de les polítiques públiques i fer sentir als ciutadans que la seva actuació pot suposar un canvi real. Per exemple, l'Agenda 21 local ha permès fomentar eficaçment el desenvolupament sostenible a escala local. El sistema educatiu també pot exercir un paper vital en la comprensió d'aquest objectiu i impulsar **un sentiment de responsabilitat individual i col·lectiva**, la qual cosa animarà a modificar els comportaments.

L'actuació pública també exerceix un paper fonamental a l'hora de crear una major sensació de responsabilitat social col·lectiva i d'establir un marc pel qual les empreses hagin d'integrar consideracions ambientals i socials en les seves activitats. Algunes de les empreses més avantguardistes han entès que **el desenvolupament sostenible ofereix noves possibilitats** i han començat a adaptar les seves inversions en conseqüència. Hauria d'animar-se a les empreses a adoptar un enfocament proactiu en matèria de desenvolupament sostenible en les seves operacions, tant dins com fora de la Unió Europea.

Mesures

- El Llibre blanc de la Comissió sobre la governança inclourà propostes per a una àmplia consulta de les parts interessades, tant de dins com de fora de la Unió, que consistirà en una consulta pública prèvia a qualsevol proposta política important. En les revisions de les principals polítiques es procurarà obtenir així mateix l'opinió de les parts interessades.
- Totes les empreses que cotitzin a la borsa i tinguin una plantilla de com a mínim 500 treballadors hauran de publicar la "triple línia de fons" en els seus informes anuals als accionistes, que mesuri els seus resultats en matèria econòmica, ambiental i social. S'insta a les empreses comunitàries

a demostrar i publicar la seva adhesió a les directrius de l'OCDE per a les empreses multinacionals o d'altres directrius equiparables.

- Els estats membres hauran d'examinar en quina mesura els seus sistemes educatius poden contribuir a una major comprensió sobre el desenvolupament sostenible.

Tenir en compte l'ampliació de la Unió Europea i la dimensió mundial

L'estratègia comunitària hauria d'anar més enllà de les fronteres actuals de la Unió a fi de ser útil per als estats que s'hi adhireixin en els propers anys. Els futurs estats membres s'enfronten a molts problemes semblants, però alhora presenten característiques ben diferents. Per exemple, presenten una biodiversitat molt més rica, però les disparitats econòmiques i socials seran molt majors en una Unió ampliada. Els nous estats membres tindran, de mitjana, una població agrícola més àmplia i un retard en matèria d'inversió en infraestructures i tecnologies de producció. Les futures reformes de les polítiques comunitàries hauran de tenir en compte aquestes diferències. Els països candidats haurien de participar de forma activa en l'aplicació d'aquesta estratègia.

L'estratègia de la UE ha de sobrepasar les nostres fronteres actuals

A més, moltes polítiques comunitàries influeixen en les perspectives de sostenibilitat més enllà de les fronteres de la Unió, i la seva producció i el seu consum incrementen la pressió sobre els recursos ambientals compartits a escala mundial. Conseqüentment, és important garantir que les mesures que adoptem per aconseguir un desenvolupament sostenible a Europa contribueixin a assolir-lo a la resta del món. Les nostres **polítiques –internes i externes– han de constituir un suport actiu als esforços dels altres països** (especialment els països en vies de desenvolupament) per aconseguir la sostenibilitat.

El desenvolupament sostenible de la UE ha d'impulsar la sostenibilitat mundial

Per contribuir eficaçment a l'assoliment del desenvolupament sostenible, la Unió Europea i els seus estats membres han de cooperar de forma efectiva amb els altres països i amb les organitzacions internacionals, incloses l'OCDE, l'Organització Mundial del Comerç, l'Organització Internacional del Treball, el Fons Monetari Internacional, el Banc Mundial i el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient. La contribució de la Unió Europea al desenvolupament sostenible en aquest context més ampli serà objecte d'un examen minuciós en la nostra preparació de la Cimera de Rio + 10, que se celebrarà a Sud-àfrica l'any 2002.

És important la cooperació amb altres estats i amb les organitzacions internacionals

Mesura

- La Comissió presentarà una Comunicació durant el primer semestre de 2002 en la qual s'exposarà amb més detall les seves opinions sobre la contribució de la Unió al desenvolupament sostenible a escala mundial, de cara a la Conferència Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible (Cimera de Rio + 10) que se celebrarà a Johannesburg. Entre altres temes, la Comunicació hauria de referir-se a la mobilització de recursos addicionals per a l'ajuda al desenvolupament, especialment per reduir la pobresa a escala mundial.

III. OBJECTIUS I FITES A LLARG TERMINI: DETERMINAR LES PRIORITATS PER A L'ACCIÓ

Necessitat d'actuar en una àmplia gamma de polítiques

*Calen mesures
concretes*

Els principals desafiaments per al desenvolupament sostenible que han estat esmentats anteriorment afecten diversos àmbits polítics. Conseqüentment, per respondre-hi cal un **enfocament global, transectorial**. Les mesures concretes en àmbits polítics específics hauran de basar-se en els principis polítics definits en el capítol anterior. Les reformes de les polítiques comunitàries vigents hauran de contribuir en la mesura que sigui possible als objectius estratègics de la Unió Europea en matèria de desenvolupament sostenible.

*L'estratègia de la
UE ha d'integrar
plenament els
pilars econòmic,
ambiental i social
del desenvolupament
sostenible*

Els recents consells europeus de Lisboa, Niça i Estocolm ja han fixat objectius i mesures per resoldre dos dels àmbits que presenten més problemes per al desenvolupament sostenible a Europa: **lluitar contra la pobresa i l'exclusió social i tractar les implicacions econòmiques i socials de l'envelliment de la població**. Aquesta estratègia no proposa accions noves en aquests àmbits. Ara bé, aquests objectius són part integrant de l'Estratègia de la Unió Europea per al Desenvolupament Sostenible i s'exposen a l'annex 1.

Per als altres quatre temes, la Comissió proposa la següent sèrie d'objectius i mesures a escala europea. Per assolir-los, també serà necessària l'actuació dels estats membres, tant en les seves polítiques internes com en les decisions que prengui el Consell per canviar les polítiques comunitàries. La Comissió informarà sobre els avanços en la consecució de tots els objectius de l'estratègia en el seu informe anual al Consell Europeu de primavera (informe de síntesi).

Limitar el canvi climàtic i incrementar l'ús d'energies netes

Objectius principals

- La Unió Europea complirà el compromís contret a Kyoto. No obstant això, Kyoto només representa un primer pas. A continuació, la Unió Europea hauria de perseguir l'objectiu de reduir les emissions a

l'atmosfera de gasos amb efecte d'hivernacle en una mitjana de l'1% anual respecte els nivells de 1990, fins a l'any 2020.

La Unió insistirà que els altres països industrialitzats compleixin les fites que van acordar a Kyoto. Es tracta d'una passa determinant per garantir l'esforç internacional de major abast que resulta necessari per limitar l'escalfament global i adaptar-se als seus efectes.

Mesures a escala comunitària

- Adopció de la Directiva sobre fiscalitat dels productes energètics per a l'any 2002. En un termini adicional de dos anys, la Comissió proposarà fites més ambiciosos en matèria de fiscalitat de l'energia, amb l'objectiu final d'internalitzar totalment els costos externs, així com una indexació dels nivells mínims especials, com a mínim en funció de la taxa d'inflació.
- Eliminació progressiva de les subvencions a la producció i al consum de combustibles fòssils abans de l'any 2010. Si s'escau, adopció de mesures indirectes per contribuir al desenvolupament de fonts d'energia alternatives. Anàlisi de la conveniència de crear reserves de carbó i mantenir un nivell mínim de producció subvencionada per raons de seguretat del subministrament, si això requereix el manteniment de l'accés als recursos comunitaris de carbó. Proposta de la Comissió l'any 2001, per que pugui ser adoptada pel Consell abans de l'expiració del Tractat CECA, el juliol de 2002. Cal tenir en compte la situació específica de determinats estats candidats en els tractats d'adhesió.
- Mesures per a la reducció de l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle en funció dels resultats del Programa europeu sobre canvi climàtic. Concretament, la Comissió proposarà a la fi de 2001 una proposta per a la creació d'un sistema europeu de permisos negociables de CO₂ per a l'any 2005.
- Els combustibles alternatius, inclosos els biocombustibles, haurien de representar almenys un 7% del consum de combustibles de cotxes i camions l'any 2010, i almenys un 20% l'any 2020. La Comissió presentarà una proposta l'any 2001 per a la seva adopció l'any 2002.
- Actuació clara per reduir la demanda d'energia, per exemple mitjançant

normes mínimes i requisits més estrictes sobre etiquetatge per als edificis i els aparells elèctrics a fi de millorar l'eficàcia energètica.

- Més suport a la investigació, al desenvolupament i a la difusió de tecnologies sobre:
 - recursos energètics nets i renovables
 - energia nuclear més segura, especialment pel que fa a la gestió de residus nuclears.

Respondre a les amenaces a la salut pública

Objectius principals

- La seguretat i la qualitat dels aliments serà l'objectiu de tots els protagonistes de la cadena alimentària.
- Per a l'any 2020, cal garantir que els productes químics només es produeixin i utilitzin de forma que no suposin una amenaça per a la salut humana i el medi ambient.
- Resoldre els problemes relacionats amb els brots de malalties infeccioses i la resistència als antibiòtics.

Mesures a escala comunitària

- Millora de la informació als consumidors i de la seva conscienciació (fins i tot mitjançant l'educació) i etiquetatge clar dels aliments.
- Creació, l'any 2002, de l'Autoritat Alimentària Europea.
- Millora de la capacitat de seguiment i control de les repercussions de determinades substàncies per a la salut (per exemple, les dioxines, les toxines, els plaguicides) en l'alimentació i el medi ambient, i, especialment, el seu efecte en els nens.
- Reorientació dels ajuts en el marc de la Política Agrícola comuna per recompensar pràctiques i productes sans i d'alta qualitat, en comptes de recompensar la quantitat. Després de l'avaluació, l'any 2002, del règim del tabac, s'adaptarà de tal forma que puguin eliminar-se progressivament les subvencions a aquest conreu; mentrestant, es

prendran mesures destinades a trobar fonts d'ingressos i activitats econòmiques alternatives per als productors i treballadors d'aquest sector i, en funció d'aquestes mesures, es decidirà una data primerenca per a l'eliminació d'aquests ajuts.

- Desenvolupament, per a l'any 2003, d'una estratègia comunitària global per fomentar la salut i la seguretat en el treball i aconseguir una reducció substancial dels accidents i les malalties professionals.
- Adopció, abans de l'any 2004, de la normativa necessària per aplicar la nova política sobre productes químics.
- Presentació per part de la Comissió, a finals de 2001, d'un pla d'acció europeu per reduir la resistència als antibiòtics, millorar la informació corresponent, eliminar progressivament la seva utilització com a activadors del creixement en l'agricultura i millorar l'ús d'aquestes substàncies en els tractaments humans, animals i fitosanitaris.
- Creació, de cara a l'any 2005, d'una competència europea en matèria de seguiment i control del brot de malalties infeccioses.

Gestió més responsable dels recursos naturals

Objectius principals

- Desvincular el creixement econòmic, l'ús de recursos i la producció de residus.
- Protegir i recuperar els hàbitats i els sistemes naturals i aturar la pèrdua de biodiversitat d'aquí a l'any 2010.
- Millorar la gestió de la pesca per invertir el declivi de les poblacions de peixos i garantir la sostenibilitat de la pesca i el bon estat dels ecosistemes marins, tant a la Unió Europea com a la resta del món.

Mesures a escala comunitària

- Desenvolupament d'una Política Integrada de Productes, en cooperació amb les empreses, per reduir l'ús de recursos i l'impacte ambiental dels residus.

- Adopció de la normativa comunitària sobre un règim més estricte de responsabilitat ambiental de cara a l'any 2003.
- La Comissió crearà un sistema d'indicadors de biodiversitat per a l'any 2003.
- La Comissió proposarà un sistema de mesura de la productivitat dels recursos, que haurà de ser operatiu l'any 2003.
- De cara a la revisió, a mitjà termini, de la Política Agrícola comuna, hauran de millorar-se les mesures agroambientals perquè proporcionin un sistema transparent de pagaments directes per serveis ambientals.
- En la revisió de 2002 de la Política Pesquera comuna, hauran d'eliminar-se les subvencions que fomenten sobreexplotació pesquera, reduir-se la dimensió i l'activitat de les flotes pesqueres comunitàries a un nivell compatible amb la sostenibilitat a escala mundial i resoldre's els problemes socials consegüents.

Millorar el sistema de transports i l'ordenació territorial

Objectius principals

- Desvincular de forma significativa el creixement del transport del creixement del Producte Interior Brut per reduir la congestió i altres efectes col·laterals negatius del transport.
- Aconseguir una transferència en l'ús del transport per carretera al ferrocarril, al transport navegable i al transport públic de passatgers, de manera que la quota del transport per carretera l'any 2010 no sigui superior a la de 1998 (any més recent del qual es disposa de dades).
- Fomentar un desenvolupament regional més equilibrat, reduir les disparitats en l'activitat econòmica i mantenir la viabilitat de les comunitats rurals i urbanes, tal com recomana la Perspectiva europea d'ordenació territorial.

Mesures a escala comunitària

- La Comissió proposarà, l'any 2002, un marc per a les tarifes de transport a fi de garantir que abans de l'any 2005 els preus de les

diferents modalitats de transport, inclòs l'aeri, reflecteixin els costos que suposen per a la societat.

- Aplicar de cara a l'any 2003 un marc que garanteixi, mitjançant el recurs a sistemes intel·ligents de transport, la interoperabilitat dels sistemes de pagament en el transport per carretera; fomentar el desenvolupament tecnològic per poder introduir la tarificació vial.
- Donar preferència a les inversions en infraestructures de transport públic i ferrocarril, navegació interior, transport marítim de curta distància i operacions intermodals. En particular, la Comissió proposarà l'any 2001, perquè s'adopti l'any 2003, una revisió de les orientacions sobre les xarxes transeuropees de transport i fomentarà, en la revisió a mitjà termini dels Fons Estructurals, una reducció marcada del percentatge financer concedit al transport per carretera.
- Millorar els sistemes de transport i resoldre el problema de les baules perdudes, crear mercats oberts i una cooperació a escala comunitària (per exemple, liberalització del ferrocarril, sistema de gestió del trànsit aeri). Està previst que el Cel Únic europeu sigui una realitat l'any 2004.
- Fomentar el teletreball, i accelerar les inversions en les properes generacions d'infraestructures i serveis de comunicacions.
- L'any 2001, llançar el funcionament de l'Observatori en xarxa de l'ordenació del territori europeu (ORAT) per definir una sèrie d'indicadors territorials que permetin analitzar els impactes regionals de les polítiques comunitàries.
- Avaluar la coherència de la delimitació per zones de les distintes polítiques comunitàries, tenint en compte els seus objectius (per exemple, NATURA 2000, regions rurals menys afavorides, zones subvencionables d'acord amb els Fons Estructurals o les ajudes estatals).
- Diversificar les fonts d'ingressos a les zones rurals, inclòs l'increment de la proporció de fons de la PAC destinats al desenvolupament rural.
- Fomentar les iniciatives locals per resoldre els problemes de les zones urbanes; elaborar recomanacions per a estratègies de desenvolupament integrat a les zones urbanes i sensibles des del punt de vista ambiental.

IV. APLICACIÓ DE L'ESTRATÈGIA I AVALUACIÓ DELS PROGRESSOS: PASSOS DESPRÉS DEL CONSELL EUROPEU DE GÖTEBORG

Balanç anual per avaluar els nostres avanços

Seguiment i informes periòdics dels avanços, en funció d'uns indicadors concrets

El Consell Europeu d'Estocolm va decidir que **totes les dimensions del desenvolupament sostenible haurien d'examinar-se en el Consell Europeu anual de primavera**. Per tal de mesurar els progressos aconseguits, caldrà afegir diversos indicadors als que ja es van acordar per avaluar l'estratègia de Lisboa. Aquests indicadors es desprenen naturalment de les fites i objectius a llarg termini que la Comissió proposa en aquest document.

Mesures

- La Comissió informarà en cada Consell Europeu de primavera, mitjançant el seu informe de síntesi, sobre els progressos en l'aplicació de l'estratègia per al desenvolupament sostenible.
- Respecte a això, la Comissió proposarà un nombre reduït de grans indicadors de resultat al Consell Europeu de Barcelona, que se celebrarà a la primavera de 2002.
- El procés d'integració dels aspectes ambientals en les polítiques sectorials, llançat pel Consell Europeu de Cardiff, ha de prosseguir i introduir una dimensió ambiental a l'estratègia de la Unió Europea per al desenvolupament sostenible, semblant a les dimensions econòmica i social de les Orientacions Generals de la Política Econòmica i de les Directrius per a l'Ocupació. Les estratègies d'integració sectorial del medi ambient haurien de ser coherents amb els objectius específics de l'estratègia de la Unió Europea per al desenvolupament sostenible.

Necessitat de canviar els mètodes de treball

Totes les institucions comunitàries haurien de revisar els seus mètodes de treball

En totes les etapes del procés legislatiu comunitari, les propostes d'actuació política en els diferents sectors es desenvolupen i debaten sense tenir en compte prou els vincles entre els diferents àmbits d'actuació. La forma com la Comissió, el Consell i el Parlament estan organitzats reforça aquest enfocament restringit i sectorial. Les tres institucions haurien d'examinar les decisions que poden prendre per tal de superar aquesta deficiència.

La Comissió millorarà els seus procediments interns per formular propostes d'actuació política més coherents. El Consell de Ministres i el Parlament Europeu també haurien de **revisar els seus mètodes de treball**. El Consell hauria de modificar les seves estructures per millorar la coordinació i la coherència entre la feina dels diferents consells sectorials. El Parlament Europeu hauria d'estudiar la possibilitat de crear una comissió per al desenvolupament sostenible que emeti dictamen sobre totes les implicacions de les propostes d'actuació sectorial: podria tractar-se d'una comissió composta per representants d'altres comissions, com succeeix amb la comissió de control financer.

Mesura

- La Comissió crearà una "taula rodona" sobre desenvolupament sostenible amb uns 10 experts independents que ofereixin una àmplia gamma d'opinions i informin directament el president de la Comissió, amb la deguda antelació, per a l'elaboració de l'informe de síntesi de la Comissió que es presentarà al Consell Europeu de primavera. Aquests experts formularan així mateix recomanacions per millorar la coherència de les polítiques comunitàries.

Les revisions a mitjà termini permeten adaptar l'estratègia als canvis en les prioritats a llarg termini

El desenvolupament sostenible és, per naturalesa, un objectiu a llarg termini. Si el balanç anual és important per mantenir l'impuls i alertar amb temps de les dificultats inesperades, centrar-se en excés en les evolucions a curt termini i en els detalls pot fer-nos perdre de vista el conjunt general. Així doncs, l'exercici anual del Consell Europeu hauria de completar-se periòdicament amb una anàlisi profunda cada vegada que la Comissió iniciï un nou mandat.

*Anàlisis periòdiques
profundes per
mantenir l'orientació
de l'estratègia*

S'hauria d'analitzar l'eficàcia de l'estratègia en la consecució del desenvolupament sostenible. Amb el temps, la gravetat d'alguns problemes –o l'interès d'algunes mesures– pot variar, i poden sorgir nous problemes més urgents de resoldre. Una sèrie d'anàlisis periòdiques a mig termini permetran a la Unió adaptar l'estratègia a aquests canvis i als canvis en els objectius polítics a llarg termini.

*Han d'escoltar-se
les veus de les
parts interessades,
fins i tot si
procedeixen de fora
de la Unió*

Obrir aquest exercici a les parts interessades augmenta la seva credibilitat i valor. Els esforços de la Unió per assolir el desenvolupament sostenible depenen en definitiva de la "propietat" compartida d'aquesta estratègia per part dels ciutadans i les empreses, així com per la societat civil i les autoritats regionals i locals. Les perspectives d'acceptació pública de l'estratègia seran majors si es basen en un diàleg global amb els representants de la societat en un sentit ampli.

Mesures

- L'estratègia de la Unió Europea per al desenvolupament sostenible serà objecte d'una anàlisi profunda cada vegada que la Comissió iniciï un nou mandat.
- A partir de l'any 2002, la Comissió celebrarà dos cops a l'any un Fòrum de les parts interessades per avaluar l'estratègia de la Unió Europea. La Comissió invita al Comitè Econòmic i Social a participar en l'organització d'aquesta conferència.

ANNEX 1: FITES DE L'ESTRATÈGIA DE LISBOA EN L'ÀMBIT DE LA POLÍTICA SOCIAL

Els compromisos contrets als Consells europeus de Lisboa, Niça i Estocolm es resumeixen a continuació.

Lluitar contra la pobresa i l'exclusió social

Objectiu principal

- Adoptar mesures que tinguin un impacte decisiu en l'eradicació de la pobresa.
- Augmentar la taxa d'ocupació al 67% al gener de 2005 i al 70% abans de l'any 2010; incrementar el nombre de dones ocupades al 57% al gener de 2005 i a més del 60% abans de l'any 2010.
- Reduir a la meitat, abans de l'any 2010, el nombre de persones de 18 a 24 anys que comptin només amb una educació secundària de primer cicle i no prossegueixin els seus estudis o la seva formació.

Mesures a escala comunitària

- Lluitar contra l'exclusió social tot creant les condicions per a una major prosperitat econòmica, a través de nivells més alts de creixement i ocupació, i obrint noves formes de participació en la societat.
- Reforçar l'aplicació de l'Estratègia europea per a l'ocupació. Definir enfocaments comuns per mantenir i millorar la qualitat del treball, que haurien d'incloure's com a objectius generals en les directrius sobre l'ocupació de 2002.
- Ultimar per finals de 2001 l'actualització de la legislació vigent sobre l'aplicació del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones pel que fa a l'accés al treball, la formació i la promoció professionals i a les condicions de treball.
- En el transcurs de 2001, aconseguir un acord sobre la proposta per a un programa d'inclusió social.
- Aconseguir un acord, abans de finals de 2001, sobre els indicadors de qualitat en el treball i la lluita contra l'exclusió social. Crear abans de l'any 2002 indicadors per a l'atenció als nens i la resta de persones a càrrec i per als règims de prestacions

familiars. Crear indicadors que impedeixin la discriminació entre homes i dones en matèria de sous.

Abordar les repercussions econòmiques i socials d'una societat en procés d'envelliment

Objectius principals

- Garantir l'adequació dels règims de pensions, d'atenció sanitària i atenció a les persones grans, i mantenir la sostenibilitat de la hisenda pública i la solidaritat entre generacions.
- Respondre al repte demogràfic augmentant les taxes d'ocupació, reduint el deute públic i adaptant els sistemes de protecció social, inclosos els règims de pensions.
- Incrementar al 50% la taxa mitjana d'ocupació de la Unió Europea de les dones i dels homes amb edats compreses entre 55 i 64 anys, abans de l'any 2010.

Mesures a escala comunitària

- Aprofitar el mètode obert de coordinació en l'àmbit de les pensions i elaborar un informe sobre la qualitat i sostenibilitat de les pensions, tenint en compte l'evolució demogràfica experimentada, per al Consell Europeu de primavera de 2002.
- Determinar estratègies coherents i mesures pràctiques per fomentar la formació permanent per a tothom.
- El Consell hauria de revisar periòdicament la sostenibilitat a llarg termini de la hisenda pública, tenint en compte l'evolució demogràfica prevista, tant des del punt de vista de les orientacions generals de política econòmica com en el context dels programes d'estabilitat i convergència.
- En el Consell Europeu de Laeken de 2001, es farà un debat de fons sobre immigració, emigració i asil, en el marc del seguiment del Consell Europeu de Tampere. Per això mateix, caldria examinar atentament la posició dels ciutadans de tercers països amb residència legal a la Unió.
- Amb la corresponent antelació, el Consell i la Comissió informaran conjuntament, davant del Consell Europeu de la primavera de 2002, sobre la forma d'augmentar la participació dels treballadors i fomentar l'envelliment actiu.

El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS) és un òrgan de participació, de consulta i d'assessorament del Govern de la Generalitat en relació amb les polítiques i actuacions que tinguin incidència sobre el desenvolupament sostenible.

El consell està integrat per persones de reconegut prestigi i representativitat social i exerceix les seves funcions en el marc dels principis establerts als instruments internacionals sobre sostenibilitat i dels que reculli l'Agenda 21 de Catalunya.

Concretament, el CADS assessora el Govern sobre les directrius generals, els projectes normatius i els instruments de planificació territorial i sectorial amb repercussions sobre el desenvolupament sostenible.

De la mateixa manera, el CADS vol contribuir a la reflexió sobre les condicions que fan possible que la cultura de la sostenibilitat impregni la societat catalana i el procés de presa de decisions, per tal que la sostenibilitat esdevingui un element bàsic del capital social del nostre país. En aquest sentit, pot proposar mesures d'informació, educació i recerca per tal de promoure la implicació, la conscienciació i la sensibilització social en la protecció i la millora de l'entorn i la qualitat de vida dels ciutadans.